

КОМПЕТЕНТІСНА ПАРАДИГМА ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ В СУЧАСНИХ ГІМНАЗІЯХ

Редько Валерій Григорович

д-р пед. наук, доцент,
старший науковий співробітник,
завідувач відділу навчання іноземних мов
Інституту педагогіки НАПН України

Упродовж останнього десятиліття активно відбуваються значні зміни в галузі шкільної іноземної освіти. У програмах нового покоління чітко простежується тенденція на компетентісно орієнтоване навчання іноземного спілкування. Її змістом передбачається виконання учнями навчальних дій, пов'язаних із формуванням ключових і предметних компетентностей, які проявляються в готовності практично застосовувати здобуті знання, сформовані уміння й навички, способи діяльності для виконання пізнавальних і комунікативних завдань. Відповідно до цих трансформацій набуває іншої якості педагогічна діяльність учителя як головного модератора навчального процесу.

Як засвідчує науковий педагогічний досвід, компетентісний підхід до навчання трансформується в суспільно значуще явище, яке стає пріоритетним у формуванні освітньої політики України, зокрема – цілей і змісту освіти, засобів його засвоєння, усвідомленого ставлення до результатів навчання та пошуку способів їх удосконалення. А відтак, набуття учнями компетентностей – актуальна стратегія державної політики, котра потребує кардинальних змін у різноманітних сферах та на різних його етапах, зокрема на першому етапі гімназійної освіти 5–6, де продовжують формуватися механізми виконання навчальних дій, спрямованих на засвоєння особливостей життєдіяльності у сучасному світовому мобільному та глобалізованому середовищі. Втім чи всі учні готові до виконання навчальних завдань, приймати нестандартні рішення в незвичних життєвих ситуаціях, чи володіють вони уміннями й навичками успішно розв'язувати неочікувані проблеми, які можуть виникати в реальному житті під час входження в мультилінгвальне та полікультурне світове середовище? Вочевидь, ніхто не зможе дати абсолютно ствердну та вичерпну відповідь, оскільки складно, а подекуди й неможливо спрогнозувати результат, який об'єктивно зумовлюється різними чинниками впливу на його ефективність. Одними із них, а можливо, й найголовнішими, є рівень умотивованості учнів до оволодіння спроектованою навчальною діяльністю, скерованою на засвоєння нового для них мовленнєвого коду, та їхні індивідуальні можливості для успішного її виконання.

Компетентісно орієнтоване навчання іноземної мови в гімназії доцільно розглядати як процес формування міжкультурної іноземної комунікативної компетентності. А відтак, цей феномен варто трактувати в таких аспектах:

1) міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність учнів 5–6 класів гімназій – це сукупність набутих учнями знань, умінь, навичок, способів діяльності, ставлень, мотивів, необхідних для усвідомленого виконання комунікативних дій, спрямованих на оволодіння іншомовним спілкуванням у межах вимог навчальної програми;

2) міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність – це інтегрована характеристика особистості школяра, яка передбачає оволодіння ним досвідом іншомовного спілкування в усній та письмовій формах у межах програмових вимог і засвоєння культурних цінностей народу, мова якого вивчається, що здійснюється у формі діалогу культур;

3) формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності – це діяльність, яка організовується в межах таких структурних компонентів:

– *мотиваційного* (ставлення учнів до навчання й усвідомлення соціальної потреби в оволодінні іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування, ціннісні орієнтації);

– *когнітивного* (знання, уміння, навички, досвід іншомовної комунікативної діяльності);

– *діяльнісного* (способи і форми виконання навчальних дій, спрямованих на усвідомлене оволодіння іншомовною комунікативною діяльністю);

– *контрольно-оцінного* (самооцінювання і самоконтроль рівня власних навчальних досягнень);

– *рефлексивного* (самоаналіз, самооцінка, самокорекція процесу і результатів навчання);

4) цілі та зміст міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності передбачають оволодіння учнями іноземною мовою для різнобічного задоволення соціально-економічних і культурно-освітніх потреб життя в сучасному полікультурному й мультилінгвальному світовому просторі та розуміння особливостей інших культур і створюється на підґрунті таких компетенцій:

- *інформаційної* демонструвати вміння вчитися користуватися підручником, довідниковою літературою, зразками мовлення, словником, Інтернетом й іншими доступними джерелами; аналізувати, систематизувати, узагальнювати отриману з різних іншомовних джерел інформацію відповідно до власних вікових і потенційних можливостей, комунікативних ситуативних потреб і набутого навчального досвіду;

- *аксіологічної* висловлювати емоційно-оцінні ставлення до об'єктів спілкування; формулювати та відповідно до власних мовних можливостей обґрунтовувати оцінні судження і думки щодо предметів і явищ, довкола яких відбувається спілкування;

- *мовної* виявляти вміння доцільно користуватися лексичним і граматичним матеріалом для породження і сприймання іншомовних текстів;

- *мовленнєвої* виявляти вміння організовувати, брати участь і підтримувати іншомовне спілкування в усній та письмовій формах, дотримуючись вербальних норм;

- *соціокультурної* оволодівати іноземною мовою у взаємозв'язку з культурою народу, що нею спілкується.

Зазначене вище можемо розглядати своєрідною програмою професійної діяльності вчителя і показниками навчальних досягнень учнів.

Список літератури

1. Концепція компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи: за наук. ред. В. Г. Редька. Київ, 2018. 36 с.

2. Редько В. Г. Організація компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи: метод. рек. / Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2019. – 36 с.

3. Полонська Т. К. Об'єкти, види і форми контролю навчальних досягнень учнів початкової школи з іноземної мови на засадах компетентнісного підходу. Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік. Київ, 2018. С. 131–133.